

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Теодора Иванова Тодорова, Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, Българска академия на науките

Относно: Конкурс за присъждане на академична длъжност „Доцент“ в Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН на гл. асистент д-р Цветелина Жанова Герасимова по професионално направление, 4.3. Биологически науки, научна специалност „Генетика“ за нуждите на секция „Биомониторинг и екологичен риск“ към отдел „Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология“ на ИБЕИ-БАН, обявен в Държавен вестник бр. 25 от 10.03.2026 г.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

В обявения конкурс за „Доцент“ за нуждите на отдел „Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология“, секция „Биомониторинг и екологичен риск“ участва единствен кандидат гл. ас. д-р Цветелина Герасимова от секция „Биомониторинг и екологичен риск“, отдел „Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология“, ИБЕИ-БАН. Кандидатът отговаря на националните минимални изисквания за заемане на съответната академична длъжност съгласно Закона за развитието на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането му, както и изискванията съгласно Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности (ПУРПНСЗАД) в БАН и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИБЕИ-БАН.

В конкурса, д-р Герасимова участва с 22 статии при изискуеми 20. От тях 19 са в списания, притежаващи импакт фактор (IF) и импакт ранг (SJR) при изискуеми поне 10 в списания с IF.

По показател В кандидатът има 6 публикации с общо 130 точки при изискуеми 100 т. От представените публикации 4 са в Q1; 1 е в Q2 и 1 е в списание с SJR. Общият импакт фактор по този показател е 20,4. В 3 от публикациите (50%) кандидатът е първи автор, което свидетелства за съществения принос при представените разработки.

По показател Г са представени 16 публикации, покриващи 265 т. при изискуеми 200 (220 по ПУРПНСЗАД-БАН). От тях 4 са в Q1, 1 в Q2, 4 в Q3, 5 в Q4, 1 само с SJR и 1 глава от книга. Общият импакт фактор е 16.49.

По показател Д са представени 100 цитата, всичките в списания с IF, при изискуеми 20 (10 в списания с IF). Представените цитати значително надвишават изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИБЕИ – БАН.

2. Оценка на основните научни приноси

Основните приноси от научните разработки, в които участва д-р Герасимова са разпределени в 5 тематични направления:

- **Цитогенетичен скрининг и генопротективен потенциал на природни продукти и растителни екстракти (*Rosa* spp.) (Публикации B1; B2; B3; B4; B5; B6; Г8)**

Публикациите в това направление покриват хабилитационния труд на кандидата. Представените оригинални данни от проведения мултисистемен подход (растителна тест-система, човешки лимфоцити *in vitro* и животински *in vivo* модел - лабораторни мишки линия ICR) относно биологичната активност на етерични масла, хидрозоли, отпадни води, получени чрез класическа водно-парна дестилация и на екстракти, получени чрез субкритична водна дестилация на представители на *Rosa* spp. (*Rosa damascena* Mill., *Rosa alba* L., *Rosa centifolia* L. и *Rosa gallica* L.) показват важността от комплексната интерпретация на генотоксичния риск при използването на тези продукти.

- **Цитогенетичен скрининг на новосинтезирани аминофосфонати и техни производни (Г7: публ. 1, 2, 5, 7-11)**

В това направление са представени оригинални данни с научен принос относно кластогенната и антипролиферативната активност на широк спектър новосинтезирани аминофосфонати и техните производни. При фуран-съдържащите производни, антрацен-съдържащите съединения и полифосфоестерите е установена взаимовръзка между добре изразена антитуморна активност *in vitro* и сравнително ниска генотоксичност *in vivo*.

- **Цитогенетичен скрининг на индустриални химични агенти и органични разтворители (Г7: публ. 14).**

В резултат на проведеното *in vivo* цитогенетично проучване е оценен генотоксичният потенциал на индустриалния органичен разтворител тетрахидрофуран и е установена междувидова вариабилност в чувствителността. Базирайки се на получените данни, *Mus spicilegus* е определен като подходящ модел за биомониторинг на генотоксичността на химични вещества в агроекосистемите.

- **Екотоксикологични изследвания и оценка на генетичния риск при експозиция на тежки метали при диви и лабораторни дребни бозайници (Г7: публ. 12).**

Получените данни характеризират *Chionomys nivalis* като чувствителен биоиндикаторен вид за оценка на оловно замърсяване във високопланински екосистеми и допринасят за по-прецизна оценка на екологичния риск, свързан с дългосрочната експозиция на олово във високопланински екосистеми.

- **Кариологични и сравнителни цитогенетични изследвания (Г7: публ. 3, 4)**

В това направление се открояват два приноса: научен и методичен.

В резултат на получените данни е представена първична цитогенетична характеристика на българската автохтонна порода Каракачанско куче, което е основа за бъдещи сравнителни, селекционни и консервационни изследвания.

Методичният принос е свързан с оптимизиране на подхода за получаване на метафазни пластинки от костномозъчни клетки, приложим при кариологични изследвания на кучета без съществено нарушаване на жизненото състояние на животните.

3. Заключение

На основание на представените по конкурса документи от гл. ас. д-р Цветелина Герасимова убедено считам, че тя напълно отговаря, а дори надхвърля част от критериите за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на ЗРАСБ, Правилника в БАН и Правилника в ИБЕИ-БАН. Изследователският ѝ профил напълно отговаря на обявената длъжност.

Направлението, в което работи е важно и перспективно за развитието на ИБЕИ-БАН и с голямо научно и научно-приложно значение. Убедено препоръчвам на членовете на Научното жури да подкрепят избора на гл. ас. д-р Цветелина Герасимова за академичната длъжност „Доцент“ по научно направление: 4.3. „Биологични науки“, научна специалност „Генетика“ за нуждите на ИБЕИ-БАН.

Дата: 23/06/2026 г.

Изготвил становището:.....
/Доц. д-р Теодора Тодорова/